I

(Resoluties, aanbevelingen en adviezen)

RESOLUTIES

PARLEMENTAIRE VERGADERING EURONEST

RESOLUTIE [1]

van de Parlementaire Vergadering Euronest over gemeenschappelijke standpunten en zorgen van de EU-lidstaten en de Oost-Europese partnerlanden over buitenlands beleid en externe veiligheidsdreigingen

(2016/C 193/01)

DE PARLEMENTAIRE VERGADERING EURONEST,

— gezien de oprichtingsakte van 3 mei 2011 van de Parlementaire Vergadering Euronest,

— gezien de gezamenlijke verklaring van de top van het Oostelijk Partnerschap (Riga, 21 en 22 mei 2015),

— gezien de resolutie van het Europees Parlement van 9 juli 2015 over de herziening van het Europees nabuurschapsbeleid [2],

— gezien de resolutie van het Europees Parlement van donderdag 9 juli 2015 met de titel „Het Europees nabuurschapsbeleid" [3],

— gezien de resolutie van het Europees Parlement van 11 juni 2015 over de strategische militaire situatie in het Zwarte Zeebekken na de illegale annexatie van de Krim door Rusland [4],

— gezien de mededeling van de Commissie van 28 april 2015 over de Europese Veiligheidsagenda (COM(2015) 185),

A. overwegende dat het internationale veiligheidsklimaat de afgelopen jaren drastisch is veranderd, waarbij de wanorde overal ter wereld sterk is toegenomen en nieuwe regionale en lokale conflicten in het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Oost-Europa zijn ontbrand; overwegende dat de hardnekkigheid van deze conflicten en de voortdurende schendingen van de mensenrechten in regio's die in oorlog zijn een ongekende volksverhuizing hebben ontketend, waarbij mensen bescherming zoeken in buurlanden en in de EU-lidstaten;

B. overwegende dat de EU overeenkomstig artikel 21 van het Verdrag betreffende de Europese Unie groot belang hecht aan effectief multilateralisme als model voor mondiaal bestuur; overwegende dat de Verenigde Naties een uniek intergouvernementeel forum bieden waar de lidstaten in debat kunnen treden en gezamenlijk actie kunnen ondernemen op het gebied van mondiale kwesties, zoals vrede en veiligheid, mensenrechten, conflictpreventie, ontwapening en terrorisme; overwegende dat de EU en haar lidstaten zich bij de Verenigde Naties en andere internationale fora samen met partners en gelijkgestemde landen constructief hebben ingezet om een antwoord te formuleren op kwesties die wereldwijd en regionaal zorgen baren en die gerelateerd zijn aan internationaal recht;

---

[1] Aangenomen op 22 maart 2016 in Brussel, België.
[2] Aangenomen teksten, P8_TA-PROV(2015)0272.
[3] Aangenomen teksten, P8_TA-PROV(2015)0269.
[4] Aangenomen teksten, P8_TA(2015)0232.

C. overwegende dat het Europees nabuurschapsbeleid (ENB) is gecreëerd om de partnerschappen van de Europese Unie met de buurlanden te verstevigen, teneinde een ruimte van gedeelde eerbiediging van democratie, mensenrechten, de rechtsstaat, stabiliteit, veiligheid en welvaart tot stand te brengen;

D. overwegende dat de Commissie van Venetië van de Raad van Europa beschikt over ervaring en deskundige kennis op het gebied van constitutioneel recht;

E. overwegende dat het Oostelijk Partnerschap is gestoeld op betrokkenheid bij de beginselen van internationaal recht en fundamentele waarden zoals democratie, de rechtsstaat en de eerbiediging van de mensenrechten en fundamentele vrijheden;

F. overwegende dat Georgië, Moldavië en Oekraïne bij ondertekening van de bilaterale associatieovereenkomsten zich er samen met de EU toe hebben verbonden om vrede en stabiliteit in de regionale en internationale dimensies te bevorderen, te bewaren en te versterken, en dit beschouwen als één van de doelstellingen van politieke associatie;

G. overwegende dat in het vierde en definitieve voortgangsverslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de tenuitvoerlegging door Georgië van het actieplan voor visumliberalisering, dat is aangenomen op 18 december 2015, onderstreept wordt dat Georgië sinds juni 2012, toen de dialoog tussen de EU en Georgië over visumliberalisering van start is gegaan, alle noodzakelijke hervormingen heeft doorgevoerd om te kunnen garanderen dat alle in de vier blokken van de tweede fase van het actieplan voor visumliberalisering genoemde benchmarks effectief en blijvend verwezenlijkt worden; overwegende dat Georgië, overeenkomstig het actieplan voor visumliberalisering, een reeks wetgevende en institutionele hervormingen heeft doorgevoerd op het gebied van: documentenbeveiliging, grensbeheer, migratiebeheer en asiel, openbare orde en veiligheid (bestrijding van georganiseerde criminaliteit, corruptie, illegale handel, het witwassen van geld en drugs; justitiële samenwerking en samenwerking op het gebied van wetshandhaving; bescherming van persoonsgegevens en bescherming van de mensenrechten, met inbegrip van de rechten van minderheden);

H. overwegende dat de Commissie op 18 december 2015 haar zesde en laatste voortgangsverslag heeft gepubliceerd over de tenuitvoerlegging van het actieplan voor visumliberalisering door Oekraïne;

I. overwegende dat de EU en Armenië op 7 december 2015 onderhandelingen op hoog niveau hebben geopend met het oog op sluiting van een nieuwe, veelomvattende kaderovereenkomst die politieke, economische en sectorale samenwerking zal bestrijken;

J. overwegende dat, zoals onderstreept wordt in de gezamenlijke verklaring van de top van het Oostelijk Partnerschap van 21 en 22 mei 2015, de daden van agressie van Rusland jegens Oekraïne en Georgië hebben aangetoond dat de fundamentele beginselen van soevereiniteit en territoriale integriteit, met internationaal erkende grenzen, in de 21e eeuw niet vanzelfsprekend zijn;

K. overwegende dat de instroom van munitie, wapens en terroristische strijders uit Rusland in de gebieden in Oekraïne die onder controle staan van illegale gewapende groeperingen, de oorzaak is van een groot aantal gewonden, meer dan twee miljoen intern ontheemden en vluchtelingen en een hardnekkige humanitaire crisis;

L. overwegende dat Rusland de Georgische gebieden van Abchazië en regio Tskhinvali/Zuid-Ossetië bezet blijft houden en verdere stappen heeft genomen met het oog op feitelijke annexatie van deze gebieden, in weerwil van de fundamentele normen en beginselen van internationaal recht; overwegende dat er etnische zuiveringen en gedwongen demografische veranderingen hebben plaatsgevonden in gebieden die feitelijk onder controle van de bezettingsmacht staan, waarbij de bezettingsmacht verantwoordelijk is voor de schendingen van de mensenrechten in deze gebieden, waaronder schendingen van de rechten op vrij verkeer, intermenselijke contacten en onderwijs in de moedertaal;

M. overwegende dat de tijdelijke bezetting van de Autonome Republiek de Krim en de stad Sebastopol door Rusland, alsook de militaire agressie van Rusland in de Oekraïense Donbas geleid hebben tot significante schendingen van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden in de bezette gebieden;

N. overwegende dat Rusland en de Europese Unie wederzijds handelsembargo's hebben afgekondigd; overwegende dat Rusland zonder enige rechtsgrondslag willekeurige maatregelen heeft doorgevoerd die niet transparant zijn en een schending vormen van universele normen, waarbij diverse EU-politici op een zwarte lijst zijn geplaatst en hun de toegang tot Russisch grondgebied wordt ontzegd;

O. overwegende dat de Oost-Europese partnerlanden door conflicten op hun grondgebied kwetsbaarder zijn voor politieke destabilisatie en dat deze conflicten een ernstige bedreiging vormen voor hun economische en sociale situatie; overwegende voorts dat deze door conflicten geteisterde gebieden die zich op het Europese continent bevinden of daaraan grenzen, een serieuze bedreiging vormen voor de veiligheid van de EU en haar partners;

P. overwegende dat overal in Noord-Afrika en het Midden-Oosten sprake is van onrust, geweld en burgeroorlogen; overwegende dat armoede, tekorten aan natuurlijke hulpbronnen, gevolgen van de klimaatverandering, schendingen van de mensenrechten en economische stagnatie de inwoners van veel delen van het Afrikaanse continent en in het Midden-Oosten enorm onder druk zetten, met name minderheden zoals christenen en jezidi's, waardoor zij van huis en haard verdreven worden;

Q. overwegende dat in september 2014 een brede internationale coalitie is gevormd met het doel de terroristische organisatie die zichzelf „Islamitische Staat van Irak en de Levant" (ISIL/Da'esh) noemt, te verslaan;

R. overwegende dat partnerlanden samenwerking met de EU zijn aangegaan op het gebied van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), in het bijzonder wat betreft de steun die in het kader van het GVDB kan worden gegeven aan hervormingen van de veiligheidssector in de partnerlanden;

S. overwegende dat Oekraïne in 2005 en Georgië en Moldavië in 2012 kaderovereenkomsten met de EU hebben gesloten inzake deelname aan door de EU geleide operaties op het gebied van crisisbeheer; overwegende dat Oekraïne in 2014 heeft deelgenomen aan activiteiten van EU-gevechtstroepen en een fregat heeft geleverd aan de zeestrijdkrachten van de EU (EU NAVFOR) in Somalië — operatie Atalanta — terwijl Moldavië en Georgië in 2014 voor de eerste keer hebben deelgenomen aan door de EU geleide GVDB-missies, namelijk de EU-trainingsmissie (EUTM) in Mali en de militaire operatie van de EU in de Centraal-Afrikaanse Republiek (EUFOR RCA);

T. overwegende dat de EU-lidstaten en alle partnerlanden partij zijn bij multilaterale ontwapeningsverdragen die gericht zijn op massavernietigingswapens, zoals het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens, het Verdrag inzake een volledig verbod op kernproeven, en de Verdragen inzake biologische en chemische wapens; overwegende dat 17 EU-lidstaten en alle partnerlanden eveneens het aangepaste Verdrag inzake conventionele strijdkrachten in Europa hebben ondertekend;

U. overwegende dat in de door de Commissie voorgestelde Europese Veiligheidsagenda voor 2015-2020 drie prioriteiten worden gesteld, te weten de aanpak van terrorisme en voorkoming van radicalisering, verstoring van georganiseerde criminaliteit en bestrijding van cybercriminaliteit;

V. overwegende dat sommige EU-lidstaten, partnerlanden en buurlanden te maken hebben gekregen met externe agressie, terroristische aanvallen, grensoverschrijdende criminaliteit en cybercriminaliteit, hetgeen in sommige landen hand in hand gaat met gewelddadig politiek extremisme en religieus radicalisme; overwegende dat ISIL/Da'esh opdracht heeft gegeven tot aanvallen op het grondgebied van EU-lidstaten;

W. overwegende dat de EU en de VS onderhandelingen hebben geopend met het oog op sluiting van een nieuwe handelsovereenkomst, te weten het Trans-Atlantisch Partnerschap voor handel en investeringen (TTIP);

X. overwegende dat de diepe en brede vrijhandelsruimte (DCFTA) tussen Oekraïne en de EU op 1 januari 2016 in werking is getreden; overwegende dat Rusland sindsdien economische sancties tegen Oekraïne heeft afgekondigd, waaronder beperkingen op de doorvoer van goederen tussen Oekraïne en Centraal-Azië door Rusland;

Y. overwegende dat de meeste EU-lidstaten en partnerlanden afhankelijk zijn van externe energiebevoorrading, waardoor de toegang tot energie een kritieke rol speelt bij de totstandkoming van de geopolitieke situatie in Europa; overwegende dat het energiebeleid van de EU en haar partnerlanden de kernwaarden van het Oostelijk Partnerschap niet moet ondermijnen, net zo min als de coherentie van het respectieve buitenlands beleid;

Z. overwegende dat de VS, Iran, Rusland en andere actoren direct dan wel indirect betrokken zijn bij de regionale conflicten in Syrië en Irak en daarom zouden kunnen bijdragen aan een politieke oplossing, zodat deze conflicten beëindigd kunnen worden;

AA. overwegende dat de aanhoudende instabiliteit en het escalerende geweld in Libië een grote dreiging vormen voor de veiligheid in heel Europa;

BB. overwegende dat Iran, de EU, Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, China, Rusland en de VS (E3/EU+3) tijdens de ontmoeting in Wenen op 14 juli 2015 een overeenkomst hebben bereikt over de Iraanse nucleaire kwestie, waarmee een geleidelijke opheffing van de sancties van de VN-Veiligheidsraad mogelijk wordt, evenals opheffing van multilaterale en nationale sancties die verband houden met het nucleaire programma van Iran;

1. herinnert eraan dat het Oostelijk Partnerschap is gestoeld op gedeelde inzet voor gemeenschappelijke waarden, met inbegrip van democratie, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, alsmede op beginselen van internationaal recht en fundamentele vrijheden, alsmede inzet voor de stabiliteit, veiligheid en welvaart van de EU, de Oost-Europese partnerlanden en het gehele Europese continent; onderstreept dat ieder land dat deel uitmaakt van het Oostelijk Partnerschap de verantwoordelijkheid draagt om de invoering en tenuitvoerlegging van een solide hervormingsproces te garanderen en om corruptiemechanismen te bestrijden; onderstreept dat de EU in dit verband een ondersteunende rol speelt;

2. merkt op dat het resultaat van de herziening van het ENB de grondslag zal vormen voor een serieuze discussie in 2016 over de vraag hoe een gedifferentieerde benadering van de drie Oost-Europese partners met wie associatieovereenkomsten zijn gesloten, naar de praktijk kan worden vertaald;

3. deelt het standpunt dat de EU en haar partnerlanden voor uiteenlopende en gelijktijdige uitdagingen op het gebied van veiligheid gesteld worden, die steeds complexer van aard zijn en zich voordoen in een omgeving die gekenmerkt wordt door een geglobaliseerde economie, klimaatverandering, internationale mobiliteit, digitalisering, demografische veranderingen en migratiestromen en door dreigingen die uitgaan van zowel traditionele overheidsactoren als van niet aan overheden gebonden organisaties die terrorisme en georganiseerde criminaliteit ondersteunen;

4. verzoekt de EU en haar partnerlanden nauwere politieke betrekkingen aan te gaan en te streven naar convergentie van hun respectieve buitenlandse beleiden zodat deze consistenter worden en zij gemeenschappelijke uitdagingen kunnen aangegaan om hun veiligheid te garanderen; benadrukt dat prioriteit moet worden gegeven aan gemeenschappelijk streven naar herstel van de Europese veiligheidsorde binnen een internationaalrechtelijk kader; onderstreept dat een dergelijke orde gestoeld moet zijn op democratische beginselen, de rechtsstaat, fundamentele waarden, eerbiediging van de mensenrechten, de bescherming van minderheden, soevereiniteit, onafhankelijkheid en de onschendbaarheid van grenzen;

5. herinnert eraan dat hervatting van een dialoog met het maatschappelijk middenveld cruciaal is om zich te kunnen verzekeren van brede steun voor eventuele hervormingen op het gebied van wetshandhaving;

6. verwerpt het perspectief van een nieuwe verdeling van het Europese continent in invloedssferen van grootmachten, dat zich aftekent in het beleid en handelen van Rusland; onderstreept nogmaals het beginsel dat ieder land het soevereine recht heeft om vrijelijk en democratisch te beslissen over zijn buitenlands en veiligheidsbeleid en over zijn militaire allianties; benadrukt dat, overeenkomstig de in artikel I van de Slotakte van Helsinki van 1975 neergelegde beginselen, ieder land in Europa het recht heeft zelf te bepalen of het wil toetreden tot een verdrag of alliantie, met inbegrip van toetreding tot het oprichtingsverdrag van de NAVO;

7. is van mening dat het democratisch bestuur van de Verenigde Naties versterkt moet worden; roept de lidstaten van de VN hiertoe op tot hervorming van de VN-Veiligheidsraad, zodat deze een betere afspiegeling gaat vormen van de nieuwe realiteit in de wereld, en verzoekt de lidstaten van de VN tevens de VN-Veiligheidsraad efficiënter te maken;

8. waardeert het kader dat de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) biedt als inclusief forum voor dialoog over veiligheidskwesties en de oplossing van conflicten; verlangt dat de OVSE nieuw leven wordt ingeblazen en dat daartoe politieke en financiële steun wordt verleend; onderstreept hoe belangrijk verdere samenwerking binnen de EU, haar lidstaten, de Oost-Europese partnerlanden, de VN en de OVSE is en dat gezamenlijke inspanningen moeten worden geleverd om crisissituaties onder controle te brengen en vreedzame oplossingen te zoeken voor conflicten in Europa; betreurt desalniettemin dat geen substantiële vooruitgang is geboekt bij het zoeken naar vreedzame oplossingen en veelomvattende regelingen voor zogeheten bevroren conflicten die spelen in de meeste Oost-Europese partnerlanden, en verlangt dat meer effectieve en resultaatgerichte actie wordt ondernomen;

9. is van mening dat een gemeenschappelijke en holistische benadering van buitenlands en migratiebeleid noodzakelijk is om te kunnen omgaan met vluchtelingen, ontheemden en migratiestromen, waarbij deze benadering ontwikkeling, conflictpreventie en -oplossing, het hanteren van crises, lastenverdeling, humanitaire hulp en gemeenschappelijke inspanningen ter verlichting van lasten omvat; benadrukt dat het dringend noodzakelijk is dat de EU samenwerkt met haar buurlanden wanneer zij de vluchtelingencrisis effectief wil beheersen en tegelijkertijd wil garanderen dat de verworvenheden van de Europese integratie op het gebied van vrij verkeer van personen blijven voortbestaan; benadrukt eens te meer dat speciale procedures ontwikkeld moeten worden voor vroege identificatie, registratie en documentatie van niet-begeleide of van hun familie gescheiden, intern ontheemde kinderen en van andere kwetsbare groepen, en dat erop toegezien moet worden dat hulp en dienstverlening toegankelijk voor hen zijn;

10. benadrukt dat vrije en duurzame internationale handel de motor achter groei is; onderstreept daarom hoe belangrijk het is om vrije en eerlijke handelsbetrekkingen te ontwikkelen en buitenlandse investeringen tussen de EU en de Oost-Europese partnerlanden te stimuleren, zodat een bijdrage geleverd kan worden aan politieke convergentie en economische integratie;

11. dringt erop aan dat de partnerlanden hervormingen doorvoeren ter waarborging van een onafhankelijke rechterlijke macht; verzoekt de partnerlanden voorts te voorkomen dat politieke krachten het rechtsstelsel misbruiken voor selectieve rechtspleging;

12. onderstreept dat media die onafhankelijk van politieke belangen opereren, cruciaal zijn voor een pluralistisch medialandschap; is van mening dat onafhankelijke media het belangrijkste tegenwicht bieden aan desinformatie en propaganda; verzoekt de partnerlanden derhalve om acties die de integriteit van deze media in gevaar brengen te beëindigen; stelt voor dat de Commissie van Venetië van de Raad van Europa de partnerlanden een handreiking daartoe biedt;

13. merkt op dat de partnerlanden verschillende mogelijkheden voor buitenlands beleid moeten overwegen wanneer zij handelsbetrekkingen met de EU en hun andere buurlanden ontwikkelen; onderstreept dat DCFTA's tussen de EU enerzijds en Georgië, Moldavië en Oekraïne anderzijds gericht zijn op een aanzienlijke verdieping van de betrekkingen tussen de partijen bij deze overeenkomsten en op de ontwikkeling van handel en buitenlandse investeringen; benadrukt dat DCFTA's en de verdieping van handelsbetrekkingen met andere partners elkaar niet uitsluiten; onderstreept dat een DCFTA niet de enige mogelijkheid is om vorm te geven aan het op de Oost-Europese partners gerichte EU-handelsbeleid; verzoekt de EU om in samenwerking met haar partnerlanden alternatieve handelsmaatregelen te bieden die zijn toegesneden op de respectieve behoeften en beperkingen; veroordeelt de handelspolitieke vergeldingsmaatregelen tegen Oekraïne die Rusland heeft afgekondigd na inwerkingtreding van de DCFTA; verzoekt de Commissie om tijdelijke tegenmaatregelen af te kondigen teneinde de negatieve gevolgen van de Russische handelssancties voor Oekraïne tot een minimum te beperken;

14. is ermee ingenomen dat de Commissie de actieplannen voor visumliberalisering voor Oekraïne en Georgië positief beoordeeld heeft; verzoekt de Commissie om zo spoedig mogelijk het noodzakelijke voorstel voor wetgeving aan het Parlement voor te leggen en verzoekt de Raad om visumvereisten voor Oekraïense burgers op te heffen;

15. verzoekt de EU en de VS een open en transparante dialoog aan te gaan met de Oost-Europese partnerlanden, waarbij alle belanghebbenden en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld betrokken zijn, over de mogelijke gunstige uitwerkingen van het TTIP op hun economieën en over de vraag hoe de Oost-Europese economieën beter toegang kunnen krijgen tot de markten aan weerszijden van de Atlantische Oceaan;

Beleid ten aanzien van Rusland, Turkije en Iran

16. veroordeelt propagandistisch beleid waarmee verkeerde informatie wordt verspreid, alsmede op confrontatie gericht beleid en het uitoefenen van politieke en economische druk; benadrukt de strategische communicatie van de EU te steunen; verzoekt de EU de strategische communicatie te versterken en samen te werken met oostelijke partnerlanden teneinde een tegenwicht te bieden aan propaganda en desinformatie;

17. spreekt opnieuw zijn krachtige steun uit voor de soevereiniteit en de territoriale integriteit van Georgië binnen zijn internationaal erkende grenzen; onderstreept in dit verband bezorgd te zijn over de ontwikkelingen in de Georgische gebieden van Abchazië en de regio Tskhinvali/Zuid-Ossetië, met inbegrip van de tenuitvoerlegging door Rusland van de zogeheten „verdragen" ter verdieping van de integratie van Abchazië en de regio Tskhinvali/Zuid-Ossetië in Rusland, de voortdurende opbouw van militaire capaciteit in deze gebieden, het illegaal optrekken van prikkeldraadversperringen en bewegwijzering langs de bezettingsgrens en de ernstige situatie van de mensenrechten ter plaatse;

18. dringt erop aan dat Rusland de Georgische soevereiniteit en territoriale integriteit volledig eerbiedigt, evenals de onschendbaarheid van de internationaal erkende grenzen van Georgië; verzoekt Rusland tevens zijn erkenning van de zogeheten „onafhankelijkheid" van Abchazië en de regio Tskhinvali/Zuid-Ossetië in te trekken en de bepalingen van het bestand van 12 augustus 2008 ten uitvoer te leggen; verzoekt Rusland in het bijzonder de bezetting van Georgisch grondgebied te beëindigen, de EU-waarnemingsmissie en monitoringsmechanismen voor de mensenrechten volledige en ongehinderde toegang te verlenen tot de Georgische bezette gebieden en een constructieve bijdrage te leveren aan het internationaal overleg van Genève, met als belangrijkste punten op de agenda het niet-gebruiken van geweld, internationale veiligheidsregelingen en de veilige en waardige terugkeer van intern ontheemden en vluchtelingen;

19. veroordeelt iedere vorm van militair optreden en agressie in de Oost-Europese partnerlanden waarmee de Europese veiligheidsorde ondermijnd wordt en benadrukt dat een vreedzame oplossing van geschillen moet worden gezocht overeenkomstig het Handvest van de Verenigde Naties, de Slotakte van Helsinki van 1975, het Handvest van Parijs voor een Nieuw Europa van 1990, de Oprichtingsakte Rusland-NAVO, het Memorandum van Boedapest en het Verdrag inzake Vriendschap, Samenwerking en Partnerschap tussen Rusland en Oekraïne; verzoekt de partijen bij de Overeenkomst van Minsk, bij de overeenkomst van mei 1994 voor een staakt-het-vuren tussen Azerbeidzjan, Nagorno-Karabach en Armenië en bij het Russisch-Georgische bestand van 12 augustus 2008 hun toezeggingen gestand te doen en toe te zien op volledige tenuitvoerlegging van deze overeenkomsten;

20. verzoekt landen die gasleverancier zijn niet langer gebruik te maken van toegang tot energie en prijsstelling als politiek instrument waarmee de EU-lidstaten en hun partnerlanden onder druk gezet worden; verzoekt de EU en haar partnerlanden intensiever te streven naar een gediversifieerde energiebevoorrading, alternatieve energiebronnen te ontwikkelen, meer energiebesparingen te realiseren en regelingen voor een bidirectionele gasstroom te benutten, zodat zij minder afhankelijk worden van de invoer van energie;

21. benadrukt dat het project voor de gaspijpleiding Nord Stream 2 botst met strategische belangen van de EU, zoals veiligheid, diversificatie, liberalisering en de ontwikkeling van een sterke energie-unie; verzoekt de Commissie en de Raad derhalve zich te houden aan de regels en doelstellingen van het derde energiepakket; verzoekt de betrokken EU-lidstaten alle samenwerking met het bedrijf Gazprom in het kader van het project voor een gaspijpleiding Nord Stream 2 te beëindigen;

22. is bezorgd over het risico op militaire incidenten in Europa, waarbij Rusland en de NAVO onlangs de inzet van troepenmachten en militaire uitrusting hebben opgevoerd, in het bijzonder in Oost-Europa, in het Zwarte Zeegebied, in de landen aan de Oostzee en in het gebied rond de Noordelijke IJszee; is van mening dat de op samenwerking gerichte betrekkingen die de NAVO en Rusland sinds het einde van de Koude Oorlog hebben opgebouwd ernstige gevolgen ondervinden van de schending van de op recht gestoelde Europese vredesorde, waarvan de illegale bezetting en annexatie van de Krim door Rusland een voorbeeld is; adviseert de NAVO en Rusland de communicatiekanalen open te houden en nieuwe initiatieven in overweging te nemen zodat incidenten kunnen worden vermeden;

23. verzoekt Rusland als bezettende staat toe te zien op eerbiediging van alle mensenrechten en fundamentele vrijheden in de Autonome Republiek de Krim en in de stad Sebastopol, met inbegrip van de rechten en vrijheden van personen die tot nationale minderheden behoren, in het bijzonder de Krimtataren, Oekraïners en andere kwetsbare groepen die wonen in de Krim, en tevens te waarborgen dat de betreffende internationale lichamen ter bescherming van de mensenrechten de situatie op het schiereiland vrij en ongehinderd kunnen monitoren;

24. benadrukt dat de ontwikkeling van een effectieve relatie en nauwere samenwerking tussen de EU en welk partnerland dan ook gunstig is voor alle partijen; verzoekt derhalve de EU, haar partnerlanden en Turkije om de dialoog op hoog niveau voort te zetten over kwesties inzake buitenlands en veiligheidsbeleid, waarbij prioriteit wordt gegeven aan conflicten en veiligheidsaangelegenheden in het Midden-Oosten en de uitwerking ervan op de migratiestromen;

25. onderkent dat Turkije een grote verantwoordelijkheid op zich neemt en zich lovenswaardig inspant om humanitaire hulp te verlenen, om in te staan voor de bescherming van mensen die ontsnappen aan oorlog en vernietiging in Syrië en Irak en om veiligheidsmaatregelen door te voeren; is ingenomen met het gezamenlijke actieplan EU-Turkije om samen de uitdagingen het hoofd te bieden waarvoor de landen zich gesteld zien door de migratie en vluchtelingenstromen naar Europa en verzoekt beide partijen de samenwerking op te voeren zodat dit plan sneller ten uitvoer gelegd kan worden;

26. benadrukt nogmaals dat het van groot belang is voor de stabiliteit en welvaart in de regio dat de weg wordt geëffend voor een dialoog tussen Turkije en Armenië; verlangt dat de in de protocollen inzake de normalisering van de betrekkingen tussen de twee landen opgenomen overeenkomsten ([1]) onvoorwaardelijk ten uitvoer worden gelegd, hetgeen hand in hand moet gaan met het Turks-Armeense verzoeningsproces in de samenleving; benadrukt dat het beleid van gesloten grenzen op het Europese continent onacceptabel is;

27. roept op tot verdere dialoog tussen Armenië en Azerbeidzjan onder auspiciën van de covoorzitters van de Minsk Groep van de OVSE, ook op presidentieel niveau, met het oog op de totstandbrenging van een blijvende en vreedzame regeling die stabiliteit en verzoening brengt en mogelijkheden creëert voor regionale ontwikkeling en samenwerking;

28. is ingenomen met de overeenkomst die de E3/EU+3 hebben gesloten met Iran over het Iraanse nucleaire programma; verwacht dat vanaf 2016 de nucleair-gerelateerde sancties tegen Iran geleidelijk worden opgeheven, mits Iran zijn toezeggingen gestand doet; merkt op dat het vooruitzicht van een gedeeltelijke intrekking van de sancties tegen Iran nieuwe economische mogelijkheden voor de EU, haar lidstaten en partnerlanden opent; is van mening dat de Kaukasus de eerste regio ter wereld is die sterk kan profiteren van een nieuw en positief investeringsklimaat dankzij de overeenkomst met Iran en de geleidelijke opheffing van sancties tegen dit land; verzoekt de EU en haar partners om samen te werken bij het aanhalen van de economische banden met Iran en nieuwe projecten te kiezen — en waar mogelijk te starten — waar beide partijen belang bij hebben, in het bijzonder op het gebied van vervoer en energie;

Meer betrokkenheid bij het Midden-Oosten en Noord-Afrika

29. onderstreept dat er een aantal zeer ernstige problemen van politieke, economische, sociale en ecologische aard spelen die onderling verband houden en die de landen in het Midden-Oosten en Afrika hebben gedestabiliseerd; merkt op dat de veiligheid van deze landen en van hun buurlanden ernstig wordt bedreigd zolang zij te lijden hebben van beroering, schending van de mensenrechten en politieke instabiliteit;

30. is bezorgd over de verslechtering van de gendergelijkheid, het toenemende geweld en de onderdrukking van vrouwen, alsook over de intolerantie jegens etnische en religieuze minderheden, in bepaalde landen van het Midden-Oosten en Noord-Afrika; is van mening dat deze negatieve trend spanningen in deze samenlevingen teweeg kan brengen en de weg vrij kan maken voor nieuwe conflicten en andere negatieve gevolgen, zoals ontheemding of vluchtelingenstromen;

([1]) Het Protocol over de instelling van diplomatieke betrekkingen (2009) en het Protocol over de ontwikkeling van bilaterale betrekkingen tussen de Republiek Turkije en de Republiek Armenië.

31. roept op tot een nieuwe benadering van veiligheidskwesties in de regio en tot samenwerking met de betreffende landen door middel van strategische partnerschappen die diverse beleidsgebieden omvatten, waaronder ontwikkelingshulp, culturele samenwerking, aanpassing aan de klimaatverandering, conflictpreventie en beheer van het grenstoezicht;

32. verzoekt de EU en haar partnerlanden zich tot het uiterste in te spannen om de betreffende partijen ertoe te bewegen de burgeroorlog in Syrië te beëindigen en te zoeken naar een politieke oplossing; is van mening dat ISIL/Da'esh en andere door de VN geïdentificeerde terroristische groeperingen op geen enkele wijze een leidende rol moeten gaan spelen in de naoorlogse periode of in de politieke toekomst van Syrië; is van mening dat bescherming van de burgerbevolking van Syrië een prioriteit moet zijn voor de internationale gemeenschap en verzoekt daarom de strijdende partijen een einde te maken aan buitensporige en lukrake aanvallen, waaronder bombardementen en doelgerichte aanvallen op gebieden waar burgers zich ophouden, en humanitaire hulptroepen niet langer de toegang tot burgers in de conflictgebieden te ontzeggen;

33. merkt op dat acties tegen de burgerbevolking en schendingen van de mensenrechten in Syrië hebben bijgedragen tot de opkomst van terroristische groeperingen, in het bijzonder ISIL/Da'esh; is van mening dat ISIL/Da'esh een bedreiging vormt voor de internationale vrede en veiligheid en de stabiliteit in Irak, Syrië en het Midden-Oosten in ruimere zin op dramatische wijze heeft ondermijnd, waarbij ISIL/Da'esh verantwoordelijk is voor schendingen van de mensenrechten en het internationaal recht, met inbegrip van doelbewuste moord op de burgerbevolking en de vervolging van individuen en volledige gemeenschappen, en tevens een groot aantal andere wreedheden heeft begaan; is ermee ingenomen dat de internationale coalitiepartners vastbesloten zijn een tegenwicht te bieden aan ISIL/Da'esh;

34. is van mening dat het van cruciaal belang voor de stabiliteit van het hele Midden-Oosten is om het Israëlisch-Palestijnse vredesproces nieuw leven in te blazen met het oog op de totstandbrenging van een blijvende, veelomvattende regeling waarmee het internationaal recht wordt nageleefd en die gebaseerd is op het tweestatenbeginsel;

Ontwikkeling van samenwerking voor veiligheid en defensie

35. merkt op dat externe en interne dreigingen voor de veiligheid steeds meer onderlinge samenhang vertonen en complexer worden en dus steeds moeilijker te voorspellen zijn; wijst in het bijzonder op hybride dreigingen waarbij zowel militaire als niet-militaire middelen worden ingezet, variërend van inlichtingen, politieke subversie en desinformatie tot cyberaanvallen en het uitoefenen van economische druk;

36. verzoekt de EU en de Oost-Europese partnerlanden om na te denken over gezamenlijke acties en om nieuwe gezamenlijke acties te ondernemen, zodat nieuwe dreigingen voor hun veiligheid ontmoedigd en tegengegaan worden, onder meer door hun samenwerking te intensiveren en relevante informatie uit te wisselen; steunt de ontwikkeling van op samenwerking gerichte activiteiten tussen de EU en haar partnerlanden op het gebied van veiligheid en defensie, met name binnen het kader van het panel van het Oostelijk Partnerschap voor samenwerking op dit gebied; verzoekt de EU om de component veiligheid en conflictgevoeligheid binnen het Europees nabuurschapsbeleid en het Oostelijk Partnerschap te versterken door meer initiatief en middelen te concentreren op de hervorming van de veiligheidssector, op terrorismebestrijding, samenwerking bij GVDB-aangelegenheden, grensbeheer en de aanpak van georganiseerde criminaliteit; benadrukt hoe belangrijk samenwerking tussen politie en justitie is, bijvoorbeeld door middel van Europol en Eurojust;

37. is ingenomen met de nieuwe doelstelling van het herziene Europees nabuurschapsbeleid en is tevens ingenomen met de intentie van de EU om de samenwerking met haar partnerlanden op het gebied van conflictpreventie, terrorismebestrijding, het tegengaan van radicalisering, de aanpak van georganiseerde criminaliteit, grensbeheer en de hervorming van de veiligheidssector te intensiveren; is van oordeel dat dergelijke samenwerking substantieel moet zijn, gericht moet zijn op de aanpak van gemeenschappelijke veiligheidsdreigingen en de ontwikkeling van gezamenlijke maatregelen ter bevordering van levensvatbare oplossingen van conflicten moet versnellen, onder meer door middel van een grootschaligere deelname aan GVDB-missies en -opleidingsactiviteiten en acties op het gebied van de non-proliferatie van massavernietigingswapens en de bestrijding van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens;

38. is in het bijzonder van mening dat nauwere samenwerking noodzakelijk is om de kennis van EU-concepten over hervorming van de veiligheidssector in partnerlanden te verbreiden; verzoekt de EU en haar lidstaten om partnerlanden verder te ondersteunen bij het doorvoeren van hervormingen, de opbouw van goed functionerende overheidsinstellingen en de gebruikmaking van goede praktijken waarmee veiligheidskwesties kunnen worden aangepakt, zoals het hanteren van crises en inlichtingendiensten; onderstreept de noodzaak van deugdelijk parlementair toezicht op overheidsinstellingen die belast zijn met veiligheid en inlichtingen;

39. onderstreept dat de weerbaarheid van de EU en haar partnerlanden vergroot moet worden, te weten de mogelijkheid om interne en externe spanningen en schokken, waaronder hybride dreigingen, het hoofd te bieden en zich eraan aan te passen; benadrukt dat het daartoe van essentieel belang is om de onderliggende oorzaken van crises aan te pakken, overheidsinstellingen te versterken, de rechtsstaat en een onafhankelijke rechterlijke macht te bevorderen en effectieve maatregelen ter bestrijding van corruptie door te voeren; verzoekt de EU om partnerlanden te ondersteunen bij de doorvoering van hervormingen van de civiele veiligheidssector, aangezien deze van cruciaal belang zijn om samenlevingen voor te bereiden op het weerstaan van plotselinge schokken van verschillende aard;

40. beveelt de partnerlanden aan hun samenwerking met de EU op het gebied van veiligheid en defensie op te voeren en samen met de EU te zoeken naar een gemeenschappelijke benadering van militaire strategieën; is ermee ingenomen dat Georgië, Moldavië en Oekraïne deelnemen aan door de EU geleide operaties op het gebied van crisisbeheer en benadrukt dat dit de militaire interoperabiliteit tussen de EU en haar partnerlanden op de lange termijn zal vergroten; stelt Georgië en Moldavië voor om deelname aan de activiteiten van de EU-gevechtstroepen in overweging te nemen; beveelt de EU aan actievere betrokkenheid te tonen bij het proces van vreedzame beslechting van conflicten op het grondgebied van de Oost-Europese partnerlanden;

41. benadrukt dat het noodzakelijk is om stabiliteit in Moldavië te handhaven, aangezien het land een politieke crisis doormaakt en het conflict over Transnistrië aanhoudt, waarbij dit conflict tegemoet getreden moet worden met inclusieve en open onderhandelingen;

42. is van mening dat dringend aandacht besteed moet worden aan de bevroren conflicten in de Europese buurlanden (Transnistrië, Nagorno-Karabach en Abchazië en Zuid-Ossetië) om stabiliteit in de regio te brengen; is van mening dat nauwere samenwerking tussen de Oost-Europese partnerlanden noodzakelijk is om een sterk fundament te leggen voor regionale integratie;

Verdere betrokkenheid bij ontwapening en vermindering van de risico's op verspreiding van wapens en wapenhandel

43. verzoekt de EU, haar lidstaten en de partnerlanden om actief verdere inspanningen te leveren ter bevordering van de universaliteit van multilaterale verdragen inzake ontwapening; verzoekt de EU en haar lidstaten om op een betere manier gebruik te maken van de mogelijkheden tot bevordering en ondersteuning van gezamenlijke operaties voor ontwapening waarbij partnerlanden betrokken zijn;

44. verlangt dat sterker de nadruk komt te liggen op de rol van wapenbeheersing binnen het veiligheidsbeleid en de bestrijding van illegale wapenhandel; is in dit verband ingenomen met de inwerkingtreding in december 2014 van het Wapenhandelsverdrag van de Verenigde Naties dat is gericht op een grotere verantwoordelijkheid en meer transparantie bij de wapenhandel; dringt erop aan dat de Oost-Europese partnerlanden zich scharen achter het gemeenschappelijk standpunt van de EU inzake wapenexport;

45. is ingenomen met de samenwerking tussen de EU en haar partnerlanden op het gebied van terugdringing van de risico's van massavernietigingswapens en van de verspreiding en smokkel van componenten van massavernietigingswapens en van chemische, biologische, radiologische en nucleaire wapens (CBRN); verzoekt om verdere ontwikkeling van de deskundigheid en de middelen ter ondersteuning van projecten van het CBRN-kenniscentrum van de EU voor Zuid-Oost-Europa/Zuid-Kaukasus/Moldavië/Oekraïne;

46. dringt erop aan dat de EU aandacht besteedt aan de intense militarisering van de illegaal bezette Krim door Rusland, met inbegrip van het plaatsen van kernwapens, hetgeen een ernstige dreiging vormt voor de veiligheid van de EU en van het Middellandse en Zwarte Zeegebied; verzoekt Rusland om eerbiediging van de status van Oekraïne als land zonder kernwapens binnen zijn internationaal erkende grenzen;

Terrorismebestrijding, georganiseerde criminaliteit en cybercriminaliteit

47. benadrukt hoe belangrijk multilaterale samenwerking tussen staten op mondiaal en regionaal niveau is om de uitdagingen van terrorisme, georganiseerde criminaliteit en cybercriminaliteit aan te kunnen gaan, zoals de Commissie heeft onderstreept in haar mededeling van 28 april 2015 over de Europese Veiligheidsagenda; verzoekt derhalve de EU-lidstaten en de partnerlanden om uitbreiding van de samenwerking tussen hun nationale organen voor wetshandhaving bij de bestrijding van terrorisme, internationale en grensoverschrijdende criminaliteit, zoals mensenhandel — met name vrouwen- en kinderhandel en handel van drugs, wapens en cultuurgoederen — en economische criminaliteit en cybercriminaliteit; moedigt de partnerlanden aan om hun onderlinge samenwerking op deze gebieden nieuw leven in te blazen en op regionaal niveau vorm te geven;

48. verzoekt de EU, haar lidstaten en de partnerlanden om zowel binnenslands als buitenslands een gestroomlijnd beleid voor terrorismebestrijding te voeren; beveelt met name aan om de onderliggende oorzaken van terrorisme in eigen land (zoals politiek en religieus extremisme) aan te pakken, aanwerving door terroristische organisaties te stuiten en het aanzetten tot terroristische aanvallen onmogelijk te maken; verlangt dat het buitenlands en ontwikkelingsbeleid van de EU ten volle wordt benut ter bestrijding van armoede, discriminatie, marginalisering en corruptie, ter bevordering van goed bestuur en ter preventie en oplossing van conflicten, aangezien deze elementen onmisbaar zijn om kwetsbare groepen in de samenleving verre te houden van extremistische propaganda;

49. wijst erop dat georganiseerde criminaliteit en corruptie wijd verspreid zijn in de regio, en wijst tevens op de noodzaak om deze verschijnselen aan te pakken om te voorkomen dat zij negatieve gevolgen krijgen die het proces van regionale integratie kunnen aantasten en om het vertrouwen in democratische instellingen te vergroten;

50. verzoekt de EU-lidstaten en de Commissie de samenwerking met en tussen internetbedrijven en platforms van sociale netwerken te versterken om de toegang tot terroristisch materiaal online te beperken en terroristische propaganda van het net te verwijderen, met inachtneming van de grondrechten en — in het bijzonder — het recht op privacy en de regels inzake gegevensbescherming;

51. verzoekt haar covoorzitters deze resolutie te doen toekomen aan de voorzitter van het Europees Parlement, de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de commissaris voor Europees nabuurschapsbeleid en uitbreidingsonderhandelingen, de Europese Dienst voor extern optreden, alsmede de regeringen en parlementen van de EU-lidstaten en de Oost-Europese partnerlanden.